

Mál nr. 328/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 3. september 2024 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 24. september 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu dags. 11. ágúst 2023 varð M fyrir líkamstjóni er hún féll af rafhlaupahjólí aðfaranótt 21. júlí s.á. Samkvæmt öndunarsýni sem tekið var um einni og hálfri klukkustund eftir að M fannst meðvitundarlaus á vettvangi mældist áfengismagn 1,09 prómill og samkvæmt blóðprufu var etanól 40. M hefur krafist bóta úr frítímaslysatryggingu fjölskyldutryggingar sinnar hjá V. V féllst á bótaskyldu sem slíka en taldi rétt að skerða bætur til M um 2/3 hluta á grundvelli þess að hún hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi.

Í málskoti kemur fram að M virðist hafa misst stjórn á hjólinu, runnið til og fallið á malbikaða gangstéttina. Telur M sig eiga rétt til óskertra bóta enda hafi ölvun ein og sér ekki sömu réttaráhrif og stórkostlegt gáleysi auk þess sem orsakatengsl milli slyss M og ölvunar hennar séu ósönnuð. Í 37. gr. viðeigandi vátryggingarskilmála komi fram að slys sem verði vegna neyslu áfengis séu ekki bætt. Í 1. mgr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 sé kveðið á um heimild vátryggingafélags til að skerða eða fella niður ábyrgð hafi vátryggður af stórkostlegu gáleysi valdið því að vátryggingaratburður varð. Í báðum tilvikum verði að sýna fram á orsakasamband milli ölvunar og tjóns svo og það að ölvun hafi verið aðalorsök þess. Sönnunarbyrði þess hvíli á V og hafi sú sönnun ekki tekist en engin vitni hafi verið að atvikinu og muni M sjálf ekki skýrlega eftir tildrögum þess, enda hafi hún hlotið höfuðáverka og misst meðvitund. M hafni því að notkun hjólsins hafi falið í sér stórkostlegt gáleysi. Þá hafi hún farið töluverða vegalengd án vandkvæða áður en slysið varð og bendi það til þess að hún hafi verið fullfær um stjórn hjólsins. V dugi ekki að vísa einungis til þess að M hafi verið undir áhrifum áfengis enda bendi atvik til þess að eitthvað utanaðkomandi, en ekki ölvun M, hafi valdið slysi hennar. Fyrirbyggjandi mæling á áfengismagni í blóði M sé þá ekki mjög áreiðanleg, en blóðsýni hennar hafi ekki verið mælt á Rannsóknarstofu í lyfja- og eiturefnafræði við Háskóla Íslands eins og venja sé þegar öikumenn séu grunaðir um ölvunarakstur. Hafi blóðsýnið verið tekið í öðrum tilgangi en til að mæla áfengismagn og þá hafi M verið undir áhrifum verkjastillandi lyfja sem geti haft áhrif á niðurstöðuna. Við ákvörðun um skerðingu bóta hafi V þá ekki framkvæmd heildstætt mat á atvikum svo sem skylt sé við beitingu 1. mgr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga og hafi verið óheimilt að skerða bætur til M aðeins á grundvelli áfengisneyslu hennar.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í gögnum málsins komi ítrekað fram að M hafi verið undir áhrifum áfengið við akstur rafhlaupahjólsins. Í skilmálum vátryggingarinnar komi þá skýrt fram að vátryggingin bæti ekki slys sem verði vegna neyslu áfengis. Ekkert í gögnum málsins bendi þá til þess að lyf sem M voru gefin til verkjastillingar hafi haft áhrif á niðurstöðu um áfengismagn í blóði hennar. Er þá vísað til þess að öndunarsýni hafi einnig sýnt jákvæða niðurstöðu og telji félagið engan vafa leika á því að M hafi verið talsvert ölvuð og með engu móti hæf til að stjórna rafhlaupahjólí örugglega. Hafi hættan af háttsemi M ekki átt að dyljast henni og hefði hún þá hæglega getað gripið til annarra úrræða, s.s. með því að taka leigubifreið. Telji V bein orsakatengsl milli háttsemi M og líkamstjóns hennar. Á grundvelli þessa, og með vísan til 1. mgr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga, sé því rétt að skerða bætur til hennar um 2/3 hluta.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga, sem á við um slysatryggingar eins og hér um ræðir, má lækka eða fella niður ábyrgð vátryggingafélags ef vátryggður hefur valdið því af stórkostlegu gáleysi að vátryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið. Við úrlausn á þessum atriðum skal litið til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburður bar að, hvort

vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

Í framburði M sjálfrar, sbr. fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, kemur fram að hún hafi neytt áfengis fyrir um kvöldið, og niðurstöður mælinga sýna fram á að hún var undir talsvert miklum áfengisáhrifum þegar slysið átti sér stað. Hefur M þá ekki lagt fram nein gögn er hnekki framangreindu.

Samkvæmt 6. mgr. 49. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 má enginn hjóla eða reyna að hjóla ef hann er undir svo miklum áhrifum áfengis eða annarra örvandi eða deyfandi efna að hann getur ekki stjórnað hjólinu örugglega. Verður að telja að á slysdegi hafi rafhlaupahjól það sem M notaði umrætt sinn fallið undir skilgreiningu laganna á „reiðhjóli“ sbr. þágildandi c-lið 30. tl. 1. mgr. 3.gr. laganna enda liggur ekkert fyrir um að það hafi verið hannað til hraðari akstur en 25 kílómetra á klukkustund.

Með hliðsjón af framangreindu verður að miða við að M hafi umrætt sinn verið ófær til þess að stjórna hjólinu örugglega sökum ölvunar og að slys hennar verði rakið til þess. Við mat á sök hennar verður að líta til þess að M, sem var 41 árs á slysdegi, gat ekki hafa dulist sú hætta sem fólst í því að stýra rafhlaupahjóli í því ástandi sem hún var. Að mati nefndarinnar telst M því hafa valdið slysinu af stórkostlegu gáleysi og er sök hennar töluverð.

Af heildstæðri skoðun fyrirbyggjandi gagna þykir rétt að bætur M skerðist um 2/3 hluta og að hún eigi því að sama skapi rétt á bótum að 1/3 hluta úr frítímaslysatryggingu sinni hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr frítímaslysatryggingu fjölskyldutryggingar sinnar hjá V en heimilt er að skerða bætur til hennar um 2/3 hluta.

Reykjavík, 24. febrúar 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir